

NOTAT

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet
Fra: Kulturtanken
Kopi: Name
Jnr.:
Dato: 10.12.2025

Høringssvar fra Kulturtanken til NOU 2025: 7 Musikklandet

Musikk i utdanningen

Kulturtanken støtter utvalgets anbefalinger knyttet til 4.7 Musikk i utdanningen, om å styrke musikkkompetansen i skolen og samspill mellom barnehage, skole, kulturskole, frivillighet og lokalt kulturliv.

Utdanning med fordypning i praktisk-estetiske fag, som musikk, gir lærere nødvendig kompetanse til å forstå, verdsette og formidle kunstneriske uttrykk. Når lærere har solid kunsthaglig bakgrunn, kan de i mye større grad bidra til et læringsmiljø der hvor musikk og andre kunsthag får en naturlig plass. Dette kan styrke musikkens rolle i dannelsen ved å bidra til elevenes identitetsbygging, skape fellesskap, og øke elevenes estetiske kompetanse. Integreerte musikkopplevelser i undervisningen, gjerne på tvers av fag, sikrer også at musikkopplevelser gjennom DKS-ordningen ikke blir isolerte hendelser, men en del av skolens pedagogiske repertoar.

Musikkfaglig kompetanse og sang i barnehagen bør som utvalget skriver styrkes, for å sikre at de mellom 0-6 også får tilgang til musikkopplevelser. Kulturtankens rapport fra kartlegging av kunst- og kulturopplevelser i barnehagene 2025 anbefaler at det opprettes et nettverk for kompetanse- og erfaringsdeling for å stimulere kommuner og fylkeskommuner til nysatsning og videreutvikling av sine tilbud. Et slikt faglig nettverk med ulike aktører med kompetanse og erfaring innenfor formidling av kunst til barnehagebarn vil naturlig være et samarbeid mellom opplærings- og kultursektoren, og ha med aktører fra barnehagelærerutdanningen.

Musikkens plass i Den kulturelle skolesekken

NOU'en beskriver hvordan Rikskonsertenes skolekonsertordning ble avviklet og ansvaret for musikktilbudet overtatt i de ulike DKS-administrasjonene, men er noe upresis i beskrivelsen av prosessen der Rikskonsertene ble omstilt til en etat med nasjonalt ansvar for Den kulturelle skolesekken når ordet nedlagt blir brukt. Musikk er slik utvalget skriver det største uttrykket i ordningen målt i antall elever som nås, og DKS er en viktig oppdragsgiver for

musikere. Et kompetansetiltak som kan nevnes er Fagdøgn for musikere under Marked for musikk, en årlig samling for musikere som ønsker å lære mer om å lage gode konsertproduksjoner for barn og ungdom. Det gjennomføres av Østlandsk kompetansesenter i samarbeid med Kulturtanken. Etablerte og profesjonelle musikere kan søke om plass.

Når det gjelder punktet: «Styrke musikkens plass i DKS gjennom kompetansetiltak og bedre samordning mellom skole, kulturskole og frivillig musikkliv» ønsker Kulturtanken å bemerke følgende: DKS er en nasjonal ordning som skal formidle profesjonell kunst og kultur av høy kvalitet til barn og unge, som omtalt i De nasjonale målene for DKS, og som vedtatt av Stortinget (vedtak 8. juni i 2021, sak 29 <https://www.denkulturelleskolesekken.no/forside/om-dks/om-dks-mal-og-prinsipper/>) Det betyr at bedre samordning mellom DKS og frivillig musikkliv, slik utvalget anbefaler, ikke er et tiltak som vil styrke DKS eller den profesjonelle kunsten og kulturen som formidles i ordningen. Bedre samordning mellom DKS, skole og kulturskole (der DKS er del av den), er derimot en anbefaling Kulturtanken støtter.

Mangfold i musikken i DKS

De nasjonale målene for DKS fastsatt av Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet sier at ordningen skal formidle et kulturtilbud som blir opplevd som relevant, og som representerer et kulturelt mangfold av tilbud og utøvere. Bredde og variasjon i sjanger og utøveres bakgrunn og erfaringer er viktig for at elevene skal føle gjenkjennelse og at opplevelsene er relevante og speiler dagens samfunn. Utvalget fremmer i utredningen nytt musikkpolitisk rammeverk, forankret i et flerstemt perspektiv der mangfold, bærekraft, geografisk og sosial utjevning samt tverrsektorielt samarbeid står sentralt. Dette er i tråd med målformuleringen for DKS-ordningen, og vil finne god klangbunn i musikknettverket i DKS. DKS er det offentlige virkemiddel som treffer flest barn og unge. Det er høyt prioritert i kvalitetsdiskusjonene i nettverket hvordan musikkopplevelser og annen kunst og kultur skal nå alle barn og unge uansett bakgrunn. Arena Tilrettelagt samler årlig DKS-planleggere og utøvere med fokus på både hvordan ordningen skal nå alle med funksjonsvariasjoner, og også hvordan utøvere med funksjonsnedsettelse skal kunne delta i ordningen på utøversiden i større grad.

Mangfold i det frivillige musikklivet

I NOUen trekkes det frem at mangfold i musikklivet både viser til uttrykksmangfold, som har vært en sentral begrunnelse og ambisjon for kulturpolitikken, og mangfold i den forståelse av at alle mennesker skal få ta del i og oppleve musikk (s. 54).

Kulturtankens tilskuddordninger er i stor grad rettet mot å bidra til mangfold blant hvem som får delta i aktiviteter i musikklivet, og er i mindre grad et virkemiddel for å bidra til uttrykksmangfold. Likevel har tilskuddsordningene noe effekt på uttrykksmangfold, i form av at Kulturtanken har sjangeråpne tilskuddsordninger uten kriterier som krever at man passer inn i en bestemt sjanger og kvalitetsforståelse. Dette gjør at Kulturtanken også mottar søknader fra prosjekter som fokuserer på uttrykk som typisk er mindre representert i statlige

tildelinger. Likevel ser vi at de sterkeste søknadene gjerne kommer fra organisasjoner som har klassisk musikk, kor og andre etablerte sjangre, som sitt fokusområde. For å veie opp for dette, arbeider Kulturtanken aktivt med å forenkle og tydeliggjøre søknadsprosessene i sine tilskuddsordninger, slik at de oppleves som tilgjengelige for organisasjoner som er mangfoldige både i uttrykk, deltakere og utøvere. Dette er i tråd med utvalgets anbefaling om å forenkle byråkrati (s. 18), og å ivareta mangfold i uttrykk, sjangre, aktører og publikumsgrupper (s. 19).

Gjennom satsingen «Krafttak for mangfold» har Kulturtanken hatt særlig fokus på mangfold i kulturfrivilligheten. Tilskuddsmidlene som har blitt utlyst gjennom denne satsingen («Utviklingsmidler for mangfold i kulturlivet»), har hatt et særlig fokus på kunnskapsdeling og modellutforming. Gjennom tilskuddsordningen har Kulturtanken blant annet tildelt midler til:

- Norsk musikkråd, med prosjektet «Musikk for alle» som er et kompetanseløft for en mer mangfoldig musikkfrivillighet.
- Trollrock, som jobber for universell utforming av musikkfestival.
- Norges Musikkorps Forbund, med prosjektet «Visjon Vekst» som skal bidra til mangfold og inkludering i korps.
- Ung i Kor, med prosjektet «Skeiv inkludering i kor» som handler om inkludering med fokus på legning og kjønnsidentitet.

Kulturtanken har sett god effekt av de tildelte midlene, og anbefaler at tilskudd rettet mot tiltak som bidrar til et mer mangfoldig musikktilbud for barn og unge, prioriteres også i tiden fremover.

Kulturtanken ser et særlig behov for driftstilskudd som sikrer helhetlig aktivitet og drift hos aktører som har mangfold i barn og unges kulturtilbud som kjernevirksomhet. Dette kan bidra til å redusere arbeidsmengden knyttet til søknader og rapportering for etablerte kunnskapsaktører med dokumenterte gode resultater over tid, ved at de slipper å søke midler fra flere av Kulturtankens (og andre statlige) tilskuddsordninger.

Barne- og ungdomskultur

Kulturtanken har ansvar for å forvalte en rekke enkeltstående tilskudd på musikkfeltet som har barn og unge som målgruppe. NOUen problematiserer denne type finansiering til navngitte mottakere, og gir følgende anbefaling:

- Innføre bredere bruk av objektive og etterprøvbare kriterier i driftstilskudd. Begrense antall navngitte tilskuddsmottakere og samle flere aktører i generelle ordninger. (s. 18)

Kulturtanken fikk i 2024 i oppdrag å gjennomføre en kartlegging av aktører på barne- og ungdomskulturfeltet, med utgangspunkt i de enkeltstående tilskuddsmottakerne under Kulturtankens forvaltning. Rapporten inneholdt flere anbefalinger om finansiering på feltet, gjeldende både for tiltak med fokus på unge utøvere på vei inn i det

profesjonelle musikklivet (talentutvikling), samt aktører som jobber bredere med å skape et mer mangfoldig kunst- og kulturtilbud for barn og unge (som nevnt ovenfor). Rapporten pekte på forutsigbarhet som en viktig faktor for å lykkes med en mer helhetlig finansiering av feltet, og det ble fremhevet at objektive og etterprøvbare kriterier er viktig. Samtidig ble det påpekt at å åpne for at flere aktører er berettiget å søke på en begrenset mengde midler, krever en økonomisk styrking for å unngå at gode tiltak mister finansiering. Oppfølging av disse anbefalingene kan gis i eget oppdrag til Kulturtanken.

Matias Hilmar Iversen, direktør